

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

VI Saziv

Prolečno zasedanje

Komisija za ljudska prava, polnu ravnopravnost,
nestala lica i peticije

P-nr.26/2018

Priština, 4. juli 2018.

Z A P I S N I K

Sednici su prisustvovali: Lirije Kajtazi, Saranda Bogujevci, Luljeta Veselaj-Gutaj, Mexhide Mjaku-Topalli, Shemsi Syla, Fisnik Ismaili, Teuta Haxhiu i Albulena Balaj- Halimaj.

Odsustvovali: Duda Balje, Saša Milosavljević i Mirjeta Kalludra.

Osoblje za podršku Komisije: Sulltane Gashi, službenik oblasti.

Drugi učesnici: Minire Begaj, predsedavajuća vladine Komisije za priznavanje i proveru statusa ratnih žrtava seksualnog nasilja, Edi Gusia-ARP i Labinot Bala–Sekretarijat vladine Komisije za priznavanje i proveru statusa ratnih žrtava seksualnog nasilja

Sednici je predsedavala Lirije Kajtazi, prvi zamenik Komisije.

Članovi Komisije nisu imali primedbe i predloge za dnevni red.

Dnevni red:

1. Diskusija u vezi toka procesa provere statusa žrtava seksualnog nasilja i dodela penzija.
Pozvani: Vladina komisija za priznavanje i proveru statusa ratnih žrtava seksualnog nasilja, Kosovski centar za rehabilitaciju preživelih od torture i Agencija za polnu ravnopravnost;
2. Razno.

Lirije Kajtazi, rekla je da za ovu tačku pozvane su gđa Minire Begaj, predsedavajuća vladine Komisije za priznavanje i proveru statusa ratnih žrtava seksualnog nasilja, gđa. Feride Rushiti, Kosovski centar za rehabilitaciju preživelih od torture i gđa. Edi Gusia iz Agencije za polnu ravnopravnost i otvorila debatu;

Minire Begaj rekla je da komisija deluje u skladu sa Zakonom 04 / L-172 o izmenama i dopunama Zakona br.04 / L-054, a za sprovođenje ovog zakona izdaje dva pravilnika, odluka o formiranju vladine komisije, odluka da se uspostavi Sekretarijat Komisije. U Vladi je doneta odluka o utvrđivanju iznosa lične penzije za lica koja su silovana tokom rata u iznosu od 230 eura. Ona je rekla da su 4 nevladine organizacije obučene da pomognu komisiji u procesu aplikacija. Komisija je u saradnji sa APR objavila informacije na bilbordima u svim gradovima na Kosovu i pokrenula TV spot za prijavu, proceduru i primenu, a takođe je objavio i besplatan telefonski broj. Ona je rekla da je do 06/29/2018, sekretar komisije dobio 599 aplikacija, od kojih je 218 razmatrano i 115 slučajeva priznat je status lica silovanih tokom rata, dok 82 slučajeva odbijeno.

Edi Gusia, rekla je da smo spremni za stalnu saradnju, kada komisija ima potrebe ili APR traži pomoć.

Feride Rushiti rekla je da je ove godine započela kompenzacija za žrtve seksualnog nasilje tokom rata, to nije nešto što zaboravlja njihovu prošlost, već samo priznavanje patnje ovih žena i muškaraca koji su iskusili taj period. Ona je rekla da je ovaj proces imao mnogo izazova i pokušali smo da odvojimo proces od pristupa pravdi.

Labinot Bala, rekla je da su strane koje nam se obraćaju tokom prijave, prikupljamo prijave sa terena i nevladinih organizacija, bili smo deo procesa i platnog sistema, tako da je Sekretarijat upravni organ procesa koji počinje sa prijema aplikacija do procesa plaćanja.

Lirije Kajtazi, rekli ste da je odbijeno 82 aplikacija i da li mislite da su oni došli da bi vas doveli u zabludu, koji je razlog. Imali smo jednu žalbu jedne NVO, zašto nije licenciran i dobili smo pismeni odgovor.

Ona je rekla da je zahtevala od IAP da u izveštajima OUN-a obuhvate i naglase ovo nasilje.

Saranda Bogujevci, rekla je da je interesuje da koja je osnova koju primenjuju prilikom odbijanja aplikacija, da li postoje određeni mehanizmi za priznavanje i proveru statusa

Ja imam informacije da se događa zakašnjenje prilikom izdavanja rešenja, koji je sastav komisije, mislim da kod forme aplikacije treba da postoji snimak kako bi se uradio transkript. Ona je upitala, povodom ispunjavanja formulara da je neko prisutan sa tim licem.

Mexhide Mjaku-Topalli, rekla je da se prijave prikupljaju od četiri organizacije koje ste licencirali i od zvaničnika u opštinama i odatle rade i procesiraju ove aplikacije, da li se sastajete sa onim koji apliciraju. Tokom intervjuisanja da li se ovim osobama pružaju psihološke usluge ili psihijatar. Mi smo imali sastanak sa g. Mustafë Prenku, koji je rekao da ima liste UNMIK-a, koje niko ne poseduje i interesuje me zašto on nije licenciran.

Fisnik Ismaili, Zanima ga tačan broj žrtava, rečeno je da je 20.000, ali zapravo broj je niži, ali ne mnogo niži. On je rekao je da je više zainteresovan da identifikuje slučajeve i treba da treba da se pronade forma kako direktno kontaktirati sa ovim ljudima, odlaziti u zajednicu, porodicu i govoriti o značaju ovog procesa.

Luljeta Veselaj- Gutaj, rekla je da je naglašeno da u sastavu komisije dominiraju pravnici, ali smatra da bi trebalo više stručnjaka iz socijalne oblasti. Da li je to kriterijum za komisiju da dominiraju pravnicima? U slučajevima kada tu osoba čak i ne prihvata porodica, jer postoje takvi slučajevi, koje su usluge koje dobijaju, gde žive, ko ih podržava, a što je najvažnije, nakon svih ovih godina misli da oni koji su uzročnici moraju da dobiju zasluženu kaznu, jer to bi uticalo da se osoba oseća bolje.

Shemi Syla rekao je da je albanska žena je zapostavljena, šta treba učiniti u tom pravcu kako bi aktivirali žene da svedoče, jer je to najbolnija priča, a one su puno žrtvovale u raznim razdobljima. Bilo bi dobro da da se zalažemo, kako bi mogli što više slučajeva da identifikujemo.

Lirije Kajtazi, upitala o vremenu kada je počela da se vrši naknada i retroaktivnoj naknadi.

Feride Rushiti, rekla je da ne samo na Kosovu, nego bilo gde u svetu ne postoje precizne statistike, Kosovo, koristeći referencu iz studije SDSI-a, 1999. godine, tada je cilj bio merenje

nivoa traume kod stanovništva. Deo ovog upitnika bili su pitanja ko je bio silovan, a da li ste bili svedoci silovanja, bilo je oko 1350 ljudi oko je 4,4%, i kada se umnoži sa ukupnim brojem ukupno ispostavi se oko 20 000 ljudi.

Što se tiče pristupa pravdi s prikupljena su brojna svedočanstva i dogodilo da su žene u UNMIK svedočile po 30 puta, pred kamerama, a zatim su bile i u Haškom tribunalu, a zatim je došao EULEKS i nije priznao sevdočenja UNMIK-a, tako je započela proceduru od početka. Ovo je imalo negativan uticaj na one ljude koji su umorni od davanja bezbroj izjava, a sada kažu da je pravda za njih nikada neće biti, za žrtve seksualnog nasilja postoje standard, znači postupanje zajedno sa Kosovskom policijom, Državnim tužilaštvom, Specijalnim tužilaštvom za ratne zločine, gradi standardne procedure postupaka za žrtve seksualnog nasilja tokom rata. Bolje je da se poveća pritisak i da se otvore dosijea iz vremena UNMIK-a, oni nisu nestali

Minire Begaj, rekla je da ne smemo misliti o tome ko ima za cilj zloupotrebe. Sve aplikacije koje dobijamo mi ih razmatramo i tražimo dodatna dokumenta. Do sada smo imali 8 panela, paneli sa tri člana. Komisija po zakonu se sastoji od devet članova - predstavnika iz Kancelarije Premijera, Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva zdravlja, Ministarstva pravde, zločine Instituta za ratne zločine, i četiri druge su: pravnik iz civilnog društva, psiholog i klinički psihijatri koji su prošli javni konkurs. Naime, oni nisu svi pravnici, a ova komisija je jedina komisija za proveru i potvrđivanje statusa seksualnog nasilja. Nema mehanizma za monitorisanje komisije, ali komisija je deo civilnog društva, koje na neki način vrši proces monitoringa.

Što se tiče snimanja izjava ona je rekla da je upravni organ to je ozbiljan posao, ali su svi radovi izvode u detalje jer je aplikacija svaki detalj onda imati dodatne dokumente i dopunjuje i nas na osnovu toga mi sve pokušavamo uključiti u o zapisnik, i ostajemo tamo kasnije ako se otvori pravosudni proces. Svi slučajevi imaju kod i to se radi shodno zakona. Sa žrtvama se sastajemo u zavisnosti od slučajeva.

Edi Gusia, rekla je da je istina da se malo radilo u vezi ekonomskog jačanja žene, jer je proces bio spor. Mi kao agencija pomažemo NVO samo putem subvencija. O broju, da li je bilo 15 ili 20 hiljada, to nećemo nikada znati, jer to nisu znalce ni druge zemlje. Mi moramo da se angažujemo za podizanje sveti o značaju ekonomske nezavisnosti žena. Što se tiče reparacije, mora biti jasno da reparaciju treba da nadoknadi država koja je počinila štetu, a ne država koja je pretrpela štetu.

Feride Rushiti, rekla je da u izveštaju Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, koji je izašao u aprilu, nažalost, Kosovo uopšte nije uključeno, iako imamo sve agencije Ujedinjenih nacija ovde, ali se ne uključujemo, o tome smo reagovali, kao konzulat Kosova u Njujorku, i ambasador Kosova u Vašingtonu.

Lirije Kajtazi, rekla je da zbog obaveza, dva člana komisije sada su se pridružili komisiji. Mnogo šta je rečeno tako da se neće vraćati na ranija pitanja.

Saranda Bogujevci, rekla je da je bilo slučajeva kada je odbijen zahtev i pozivani na intervju, pre odbijanja. Mislim da mora da postoji monitorisanje performanse rada Komisije, kome izveštava Komisija.

Minire Begaj, rekla je da je zakonom predviđeno periodično izveštavanje Vladi o toku procesa, ali i svake druge institucije, ikoliko zahteva, ali ne dajemo detalje. Oni koji su nezadovoljni i imaju dokaza o našim kršenjima može da se obrati istražnim institucijama.

Teuta Haxhiu, rekla je da je u Komisiji bio član koji ima jednu organizaciju i žalio se nije licenciran, mi smo se vama obratili. Uznemiravajuće je da je on rekao da je oko 400 ili 500 slučajeva. Da li je moguće da te žene budu taoci jedne osobe. Juče je rečeno da je u Drenasu odbijeno oko 100 slučajeva. Da li postoji mogućnost da se individualno aplicira, bez organizacije?

Minire Begaj, rekla je da u vezi g. Mustaf Prenku podneli smo izveštaj, ali nemam nadležnosti da govorim o tome jer proces licenciranja nije tekao putem ove Komisije, već vladine komisije. Proces i nijedan predmet ne sme biti nečiji talac. Apliciranje je veoma jednostavno, tako da nije potrebno ni stručno osoblje. Predmeti Mustaf Prenku, se razmatraju. Svaka stranka može da dođe do sekretarijata za apliciranje i nema potrebe za organizacijom.

Shemsi Syl, rekao je da je hiljade činjenica i slika dostavljeno UNMIK-u, a danas nije poznato gde se nalaze. Pored Srbije, koju treba tužiti, treba tužiti i UNMIK i EULEX zbog skrivanja činjenica i ne smemo da ćutimo, jer je učinjen zločin skrivanja istine.

Minire Begaj, rekla je da u dokumentaciji koja u okviru misija UN ima 90 hiljada stranica ili 900 iljada stranica u Haškom tribunalu i ako mi, kao Kosovo, u vrlo kratkom vremenu moramo postaviti uslove da nam se dostave dokumenti dokumenti. Zbog toga što je međunarodni standard da OUN nakon nekog određenog vremena uništava iste. Oni se negde nalaze i moramo ih pribaviti. Država bi trebala tražiti te dokumente i podneti je istražnim organima naše zemlje.

2. Razno

Nije bilo tema za diskusiju.

Sednica je završena u 15:30. časova

Izradilo:

Osoblje za podršku Komisije .

Predsednica Komisije

Duda Balje